

ΚΙΒΩΤΟΣ

Τετραμηνιαία πληροφόρηση του ΑΙΓΙΛΟΠΑ

Αγαπητά μέλη, φίλοι, συνεργάτες και υποστηρικτές

ΛΟ Ιανουάριος μπήκε δυναμικά και ο Φεβρουάριος θα μας δώσει την ευκαιρία να συναντηθούμε με πολλούς από εσάς στην φετινή Agrotica. Για τον ΑΙΓΙΛΟΠΑ η χρονιά που πέρασε ήταν πολύ δημιουργική και αρκετά αισιόδοξη για το μέλλον. Η συμμετοχή μας σε Οικογιορτές ανά την Ελλάδα μας έδωσε τη δυνατότητα να βρεθούμε με πολλούς βιοκαλλιεργητές αλλά και πρωτοβουλίες πολιτών και να μιλήσουμε για την πορεία του οικολογικού κινήματος. Ζυμώσεις, επίσης, γίνονται πολλές στον χώρο της οικολογικής γεωργίας και ενδιαφέρουσες συζητήσεις έχουν ξεκινήσει, στις οποίες συμμετείχαμε, για την πορεία των γιορτών οικολογικής γεωργίας, τις παραδοσιακές ποικιλίες, τη δημιουργία βιολογικού σπόρου αλλά και τις ανάγκες των βιοκαλλιεργητών σήμερα.

Ο Αιγίλοπας οργάνωσε και συμμετείχε σε ανταλλαγές σπόρων και έσπειρε σε διάφορες περιοχές ντόπιες ποικιλίες για αναπαραγωγή και πειραματισμό. Παράλληλα συμμετείχε ενεργά στην πανελλαδική αλλά και πανευρωπαϊκή δικτύωση για την επίτευξη του στόχου της IFOAM της χρήσης 100% βιολογικού σπόρου μέχρι το 2050, του οποίου δυστυχώς η υποοποαραγωγή στην Ελλάδα είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Οι ανάγκες των βιοκαλλιεργητών είναι πάντα στο επίκεντρο του ΑΙΓΙΛΟΠΑ και για το λόγο αυτό πέρσι δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στο έδαφος και στη διατήρηση της γονιμότητάς του. Στη χρονιά που πέρασε, επίσης, προσπαθήσαμε να συμβάλλουμε στην προβολή των προϊόντων από ντόπιες ποικιλίες βιολογικά καλλιεργημένες, από τους παραγωγούς του Δικτύου μας. Σκοπός μας είναι να ενημερώσουμε τους καταναλωτές γύρω από τη βιολογική γεωργία και τις ντόπιες ποικιλίες, ώστε να φτάσουν τα προϊόντα αυτά στο καθημερινό μας τραπέζι. Μια καινούργια ιστοσελίδα (www.aegilopslocalfood.gr), video, και συλλογικά μαγειρέματα που έγιναν φέτος είχαν στόχο να αναδειχθεί η δουλειά του βιοκαλλιεργητή που έχει καταφέρει να περάσει στην μεταποίηση της παραγωγής του και προσπαθεί να διοχετεύσει τα προϊόντα του στην αγορά. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στο καινούργιο Εστιακό Σημείο του ΑΙΓΙΛΟΠΑ, στην Αλμωπία (Αριδαία), στη ντόπια ποικιλία της Μπαχοβίτικης πιπεριάς, στην καλλιέργεια των σιταριών Καπλουτζάς και Λήμνος και του φασολιού Παπούδα. Με εφελτήριο την ομάδα παραγωγών του ΑΙΓΙΛΟΠΑ στην Αριδαία αλλά και σε όλη την Ελλάδα κύριο μέλημά μας είναι η βιολογική γεωργία να μην μένει στο περιθώριο. Δυναμική παρουσία με το κίνημά της να πρωτοπορεί τόσο σε αξίες όσο και σε ποιότητα και αγαθά. Κοινά και για Όλους!

Καλή Χρονιά με βιοποικιλότητα και πλούσιες βιολογικές σοδειές!

Περιεχόμενα

Ο ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ
στην 27η Agrotica
Ημερίδα για το
ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ
ΣΠΟΡΟ

3.

Οπωροφόρα:

Εργασίες στην έναρξη
της νέας περιόδου

13.

ΟΧΙ ΠΑΤΕΝΤΕΣ ΣΕ ΦΥΤΑ & ΖΩΑ

Επιστολή κορυφαίων Ευρωπαϊκών
οργανώσεων προς την Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

10.

Ανάδειξη βιολογικών προϊόντων
τοπικών ποικιλιών μέσα από την και-
νούργια ιστοσελίδα του ΑΙΓΙΛΟΠΑ
www.aegilopslocalfood.gr

6.

Σπορές φθινοπώρου
και νέες δοκιμές
αξιολόγησης ποικιλιών

14.

Δημιουργική και δυναμική
συνέχεια για το **Κίνημα**
Οικολογικής Γεωργίας

11.

Μαγειρεύουμε βιολογικά
με παραδοσιακές ποικιλίες
μαζί με την Νένα

7.

Μειωμένη κατεργασία
του εδάφους & βιολογική γεωργία

15.

Περί Γιορτών Οικολογικής
Γεωργίας & Χειροτεχνίας ο λόγος...

8.

Η ιδιαιτερότητα του **Λεσβιακού**
ελαιολάδου που προσδίδουν
οι τοπικές του ποικιλίες

12.

Η γεωργική βιοποικιλότητα
στο προσκήνιο
Προτάσεις αιφορικής αξιοποίησης
σε ημερίδα στη Θεσσαλονίκη

16.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΟΠΩΡΟΦΟΡΑ:

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

(Γενάρης, Φλεβάρης, Μάρτης, Απρίλης)

Του **Στέφανου Λιούζα**

BIOFRU – Οικολογικό Αγρόκτημα, Βασιλειάδα
Καστοριάς

Email: biofru@gmail.com

www.biofru.gr

Εστιακό σημείο του ΑΙΓΙΛΟΠΑ στην Καστοριά

Οι εργασίες που συνηθίζονται ή αναγκάζονται να γίνουν κάθε εποχή του χρόνου (Γενάρης μέχρι Απρίλης, για τα οπωροφόρα εδώ), περιγράφονται σε δεκάδες εγχειρίδια, σε βιβλία και ιστοσελίδες.

Προφανώς και δεν έχω να θίξω πολλά και επίσης αυτά που γράφω αφορούν καλλιεργητές που ακολουθούν οικολογικά μονοπάτια.

Θα κάνω μια προσπάθεια για ορισμένα ιδιαίτερα ζητήματα που ίσως να έχουν μια πρακτικά ωφέλιμη αντανάκλαση με την εφαρμογή τους.

Νέες Φυτεύσεις

Προφανώς έχουμε ήδη προμηθευθεί τα δέντρα νωρίτερα και έχουμε κάνει ορισμένες απαραίτητες προετοιμασίες του χωραφιού, όπως είναι για παράδειγμα η πυκνή σπορά την προηγούμενη σαιζόν αγρωστωδών (σίκαλης, σιταριού...), η διαμόρφωση των σειρών φύτευσης λίγο πιο πάνω από την γραμμή επιφάνειας (σαμαράκια), οι απαραίτητες λιπάνσεις που προκύπτουν από την σχετική ανάλυση εδάφους...

Για την ιστορία, αυτό με την λίπανση αφορά βασικά το Κάλιο και ενδεχόμενα τον Φώσφορο που πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα βάθος 10 – 20 εκατοστών και την οργανική ουσία (χωνεμένη κοπριά, χούμος γεωσκωλήκων ή διάφορες κομπόστες φυτικών υπολειμμάτων).

Στη φύτευση προσέχουμε (αυστηρά), το σημείο εμβολιασμού να υπερέχει του εδάφους περί τα 10-20 εκατοστά! Ναι, ναι! και από την σχετικά υπερυψωμένη γραμμή φύτευσης!

Ακολουθεί η σπορά (όχι μη το φοβόμαστε!) τριφυλλιών επί της γραμμής φύτευσης και μηδικής στο ενδιάμεσο χώρο των διαδρόμων.

Έχουμε δηλαδή έτοιμη τη μακροχρόνια διαρκή αζωτολίπανση δωρεάν και με την απαραίτητη φειδώ για τους οικολογικούς οπωρώνες.

Εάν χρησιμοποιούμε σχετικά νανοποιητικά υποκείμενα (που είναι πια όλα σήμερα), είναι απαραίτητος και ο σχετικός πάσσαλος στήριξης και διαμόρφωσης του κεντρικού στελέχους. Αυτός μπήζεται ταυτόχρονα με τη φύτευση στα 10 εκατοστά από τον κορμό και από τη Βόρεια πλευρά του δένδρου μας. Δεν είναι περιττό να πούμε ότι ακολουθούμε πάντα την κατεύθυνση Βορράς – Νότος στη γραμμή φύτευσης. Ο πάσσαλος στήριξης βοηθά, επί πλέον, και εάν χρησιμοποιούμε στη συνέχεια περιστροφική σβούρα (τρελό) για την κοπή των χόρτων – τριφυλλιών...).

Συνήθως τέτοια εποχή (Γενάρης, Φλεβάρης, Μάρτης) δεν χρειάζεται νερό κατά την φύτευση, αλλά όμως σε περιοχές και τόπους ξηρούς το πιο απλό είναι να γεμίσουμε την τρύπα νερό και μετά την απορρόφηση του να φυτεύουμε το νέο μας δένδρο. Μετά από μια εβδομάδα ξαναποτίζουμε εάν χρειάζεται με επαρκείς ποσότητες νερού.

Πριν τη φύτευση είναι καλό να γίνεται απολύμανση του ριζικού συστήματος ή και εμβολιασμός του με ωφέλιμους μικροοργανισμούς. Εμείς στο αγρόκτημα μας κάνουμε λουτρό για 10-15 λεπτά με Ενεργούς μικροοργανισμούς (ΕΜ). Καλή σας επιτυχία!

Κλάδεμα

Στα περισσότερα εγχειρίδια περιγράφεται με λεπτομέρεια ο τρόπος και δεν έχω να προσθέσω κάτι άλλο. Ωστόσο πριν ακόμη ξεκινήσουμε τη διαδικασία αυτή ας παρατηρήσουμε μια μέρα τα δέντρα μας, ας συνομιλήσουμε μαζί τους και θα μας πουν πολλά...

Εάν πέρσι είχαμε υπερκαρποφορία, φέτος να είμαστε αρκετά φειδωλοί στην αφαίρεση ή κόντεμα κλαδιών, ιδιαίτερα των επάκριων οφθαλμών.

Εάν είχαμε το αντίστροφο είναι μια ευκαιρία να «αδειάσουμε» λιγάκι το δένδρο μας.

Ένας άλλος δείκτης είναι το μέγεθος των ετήσιων βλαστών (που σε κάθε ποικιλία διαφέρει αλλά το συμπέρασμα είναι κοινό). Απαιτεί φαινομενικά αντίστροφη λογική από τα προηγούμενα αλλά, ωστόσο, μπορούμε να ξέρουμε εάν το πολύ μακρύ ετήσιο βλαστάρι οφείλεται σε πολύ ζωηρό περσινό κλάδεμα ή σε μειωμένη καρποφορία και δρούμε ανάλογα. Εάν είναι πολύ μακρύ (πάντα σε σχέση με την ποικιλία) το έδαφος μας είναι πολύ πλούσιο και δυνατό και το καλύτερο είναι να ελαφρύνουμε ελάχιστα (πλην των

λαίμαργων). Εάν είναι ελάχιστο το μήκος τότε είναι αδύνατο το έδαφος και το δένδρο μας αντίστοιχα, και τότε κάνουμε πιο ριζικές τομές για να ενθαρρύνουμε τη δημιουργία νέων βλαστών... Δεν μπερδεύτηκετε τώρα! Σιγά-σιγά μαθαίνουμε... προσωπικά έχω 30 χρόνια και ακόμη δεν ξέρω, μαθαίνω...

Διαμορφώνουμε τα δένδρα μας με έναν κεντρικό κορμό και καλή ελικοειδή διάταξη βραχιόνων που καρποφορούν. Είναι πιο φυσικό και ευνοϊκό αυτό το σχήμα και χρειάζεται πολύ λιγότερες παρεμβάσεις. Αναγκασμένα σχήματα (παλέτες, κορδόνια κλπ) μόνο για τα αμπέλια και τα ακτινίδια.

Ζιζάνια

Ναι αγαπητοί αναγνώστες, για την οικολογική καλλιέργεια δεν υπάρχουν ζιζάνια! Το πολύ – πολύ να δεχτούμε ότι «...ζιζάνιο είναι ένα φυτό σε λάθος θέση...» αλλά πιο σωστό είναι να εκτιμήσουμε ότι «ζιζάνιο είναι ένα φυτό που τις αρετές του δεν έχουμε ακόμη γνωρίσει ή ανακαλύψει...». Πρώτα από όλα είναι ένα έτοιμο σύστημα συγκαλλιέργειας (που τόσα βιβλία προτείνουν και ποτέ δεν καταφέρνουμε να την επιτύχουμε τεχνητά).

Μόνο ωφέλειες προκύπτουν από ένα τέτοιο αυτοεξελισσόμενο σύστημα συγκαλλιέργειας:

- Διάσπαση του υπεδάφους που το κάνουν πιο έτοιμο για αναζήτηση νερού και τροφής στις ρίζες των δένδρων μας. Σκίαση και προστασία του εδάφους (από τον ήλιο, από τον άνεμο). Μεταφορά μεταλλικών στοιχείων από βαθύτερα στρώματα εδάφους.
- Ένα ιδιαίτερο: σωρεύουν θρεπτικά συστατικά που φαίνεται από τις αναλύσεις ότι βρίσκονται σε σχετική ανεπάρκεια στο επιφανειακό έδαφος! (λάπαθο, πεντάνευρο φύονται σε όξινα εδάφη και είναι πλούσια τα ίδια σε αλκαλικά στοιχεία όπως το ασβέστιο...).
- Δημιουργούν χούμο με την αποσύνθεση τους (μια διαδικασία πολύ βραδεία άλλωστε), το χώμα στραγγίζει πιο εύκολα, κάνουν κανάλια για τους γαιοσκώληκες, ωφελούν στην ανάπτυξη ωφέλιμων βακτηρίων και μικροοργανισμών...

Είναι, επίσης, ικανοί εμπειρικοί δείκτες του είδους και της σύστασης του εδάφους μας! π.χ. σε όξινο έδαφος έχουμε λάπαθα, οξαλίδες πολυκόμμι, σε αλκαλικά βρίσκουμε παπαρούνες, αγριομάρουλα, σε ασβεστούχα βρίσκουμε καψέλα, αρτεμισία (κοινή αψιθιά), σε χουμώδη και πλούσια εδάφη πανταχού παρούσα η φίλη μας η τσουκνίδα, σε έδαφος με σκληρή φλούδα έχουμε σινάπια, χαμομήλι. Συνεπώς, φίλτατοι, είμαστε φίλοι με τα ζιζάνια από πεποίθηση, από ανάγκη και όφελος... (Επικούρειος ορισμός της φιλίας!)

Πρόληψη και αντιμετώπιση βλαβών

Εκτός από την ύπαρξη και συγκαλλιέργεια αζωτοδεσμευτικών είναι καλό να έχουμε πολλά φυτά Καπουτσίνου κάτω από τα οπωροφόρα μας, ιδιαίτερα από τις μπιλιές (είναι αποδοτικός εναγών των μυζητικών όπως οι ψείρες. Επίσης τανάκτο, αψιθιές (αρτεμισία η φαρμακευτική), χρένο, βασιλικό, καλέντουλες και πολλά άλλα που μπορείτε ειδικά να ερευνήσετε. Υπάρχουν κατάλογοι που υποδείχνουν ανάλογα με την (εν δυνάμει πιθανή) προσβολή και την αντίστοιχη τεχνητή συγκαλλιέργεια. Θα χρειαστεί και κάποιες φορές να επέμβουμε (διότι οικολογική καλλιέργεια δεν είναι η εγκαταλειμμένη καλλιέργεια, θα αναπτύξουμε ίσως άλλη φορά το σημαντικό αυτό θέμα).

Για την περίοδο αυτή της έναρξης της βλάστησης και μέχρι την άνθηση μπορούμε να κάνουμε χρήση:

- Σκευασμάτων παραφινόλαδου για διαχειμάζοντα έντομα και αυγά. Ακόμη σκευάσματα θειασβεστίου για μυκητολογικές ασθένειες όπως το φουζικλάδιο, ωίδιο. Σε άκρως αναγκαίες περιπτώσεις σκευάσματα χαλκού (που πρέπει να τον αποφεύγουμε διότι όπως και να έχει ανήκει στην ομάδα των βαρέων μετάλλων). Εμείς στο αγρόκτημα δεν τον χρησιμοποιούμε πλέον στις γνωστές εμπορικές του εκδοχές. Χρησιμοποιούμε σκόνες λεπτόκοκκες (έως 10-15μ) που έχουν μια ανασχετική επίδραση ιδιαίτερα σε φουζικλάδιο και έντομα κάθε λογής. Επίσης σκευάσματα «γης διατόμων», μια πολύ λεπτόκοκκη σκόνη από κελύφη φυτικών μονοκύτταρων οργανισμών, βοηθάνε στην προστασία από πολλά είδη εντόμων. Αλλά, όπως είπαμε ή υπονοούμε, χρειάζεται πρόληψη και φειδώ στη χρήση τους.
- Για τα μέσα της Άνοιξης από τον Απρίλιο είναι αναγκαίο (είναι!), να πάρουμε μέτρα για την καρπόκαψα (εκείνο το σκουληκάκι που τρυπά τα μήλα, τα ροδάκινα, τα καρύδια τα αχλαδιά, τα κυδώνια...). Τώρα είναι μια πεταλουδίτσα, όμοια με το γνωστό σκώρο, που έχει διαχειμάσει και αφού αναπαραχθεί γεννά τα αυγάκια της που γίνονται κατόπιν σκουληκάκια που τρυπούν τους καρπούς για να τραφούν με τους σπόρους τους...). Πρώτα από όλα είναι οι σχετικές παγίδες (βρίσκετε πολλές και διάφορες).
- Για μεγάλες εκτάσεις, χρησιμοποιούμε οπωσδήποτε, τα νέα είδη σκευασμάτων με τις ορμόνες σύγχυσης (είναι σχεδόν απαραίτητο για επαγγελματίες).

Και εν κατακλείδι:

δεν χρειάζεται πανικός, καμιά φορά έως ότου δούμε ικανό ενδεχόμενο ζημιάς, αν το διερευνήσουμε αρκετά και αν το φιλοσοφήσουμε λιγάκι, είναι πιθανό η ίδια η φύση και η ισορροπία στο περιβάλλον του αγροκτήματος να έχουν λύσει το πιθανό πρόβλημα!

Καλή Άνοιξη!

Σπορές φθινοπώρου και νέες δοκιμές αξιολόγησης ποικιλιών

Του **Κώστα Κουτή**

Γραφείο Εσθιακών Σημείων ΑΙΓΙΛΟΠΑ, Βόλος
Email: info@aegilops.gr

Το φθινόπωρο του 2017 ήταν ακόμη μια αφορμή για τον ΑΙΓΙΛΟΠΑ και το Δίκτυό του να συνεχίσει τις σπορές χειμερινών σιτηρών και τις δοκιμές στα πλαίσια της συμμετοχικής οργανικής βελτίωσης.

Η ποικιλία σκληρού σιταριού Λήμνος που ήδη έχει γνωρίσει θερμή υποδοχή στη βιολογική αγορά και στις γιορτές οικολογικής γεωργίας, επεκτείνεται σε νέες σπορές σε μεγαλύτερη έκταση. Η εξαιρετική αυτή ποικιλία έδειξε καλή προσαρμογή σε λιγότερο γόνιμα αλλά δροσερά χωράφια της βόρειας και κεντρικής Ελλάδας.

Συνεχίζονται οι δοκιμές αξιολόγησης για αβελτίωτες και παραδοσιακές ποικιλίες μονόκοκκου και μαλακού σιταριού του ΑΙΓΙΛΟΠΑ σε συνεργασία με τον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, όπως επίσης και για τις ποικιλίες γυμνού κριθαριού έγιναν σπορές για αξιολόγηση σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και τον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ.

Επίσης γίνονται προσπάθειες για τη διάδοση και επέκταση της σημαντικής παραδοσιακής ποικιλίας σκληρού σιταριού Σαρίτσαμ στη Λέσβο και Β. Αιγαίο, ενώ τέλος, για δεύτερη χρονιά, συνεχίζονται οι σπορές για δοκιμές και επανακαλλιέργεια του παραδοσιακού μαλακού σιταριού Γκρινιάς στην Αιτωλοακαρνανία.

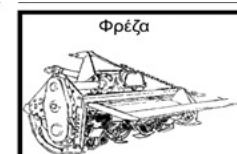
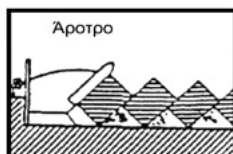

08_10_2017

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Μειωμένη κατεργασία του εδάφους & βιολογική γεωργία

Της **Χριστίνας Βακάλη**Γραφείο Εστιικών Σημείων ΑΙΓΙΛΟΠΑ, Βόλος
Email: greekseedschool@aegilops.gr

Το σεμινάριο για τη γονιμότητα του εδάφους, που διοργάνωσε ο Αιγίλοπας στις 8 Οκτωβρίου 2017 στο Κτήμα Οικολογικής Γεωργίας στη Θέρμη Θεσσαλονίκης έδωσε το έναυσμα για ουσιώδεις συζητήσεις πάνω σε εδαφολογικά θέματα μεταξύ επιστημόνων και βιοκαλλιεργητών^{1,2}. Στο σεμινάριο παρουσιάστηκε το θέμα της μειωμένης εδαφοκατεργασίας από τον Δρ. Άρη Γεράκη³. Ο όρος μειωμένη εδαφοκατεργασία περιλαμβάνει μια σειρά από καλλιεργητικές εργασίες, οι οποίες διαταράσσουν από λίγο έως καθόλου το έδαφος πριν την σπορά. Είναι οι μορφές εδαφοκατεργασίας στις οποίες δεν χρησιμοποιούμε το άροτρο, ενώ πολλές φορές σπέρνεται η καλλιέργεια μέσα στα υπολείμματα της προηγούμενης, κύριας ή ενδιάμεσης καλλιέργειας. Το έδαφος χαλαρώνεται συνήθως με έναν καλλιεργητή αλλά δεν αναστρέφεται. Πριν την σπορά ή ταυτόχρονα με αυτήν μπορεί να γίνει μια επιφανειακή κατεργασία για την προετοιμασία της σποροκλίνης.

Η σπορά στα υπολείμματα της προηγούμενης καλλιέργειας έχει τα εξής πλεονεκτήματα:

1. Μία στρώση από οργανική ύλη μένει στην επιφάνεια και προστατεύει το έδαφος από τη διάβρωση και το σχηματισμό κρούστας.
2. Η αποσύνθεση της οργανικής ύλης στην επιφανειακή στοιβάδα του εδάφους, που έχει καλό αερισμό, εμπλουτίζει το έδαφος με χούμους.
3. Το μικρό βάθος εδαφοκατεργασίας διατηρεί την δομή και αυξάνει έτσι την φέρουσα ικανότητα του εδάφους και την διαθεσιμότητα σε νερό. Μία ακραία μορφή μειωμένης εδαφοκατεργασίας είναι η ακατεργασία. Στην ακατεργασία μπαίνει ο σπόρος στο έδαφος

μέσα από ένα σκίσιμο το οποίο δημιουργείται τεχνητά στα υπολείμματα της προηγούμενης καλλιέργειας.

Οι αρχές της βιολογικής γεωργίας στηρίζουν την μειωμένη εδαφοκατεργασία και θεωρούν ότι το έδαφος πρέπει να κατεργάζεται όσο το δυνατόν λιγότερο. Η μειωμένη εδαφοκατεργασία προστατεύει το έδαφος από την διάβρωση και την υποβάθμισή του, αυξάνει την φέρουσα ικανότητα του, ενισχύει την εδαφική βιοποικιλότητα και την δημιουργία χούμου και συμβάλλει έτσι στην προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος. Στη βόρεια Ευρώπη η μειωμένη εδαφοκατεργασία εφαρμόζεται κυρίως από συμβατικούς παραγωγούς. Οι βιοκαλλιεργητές ενώ γνωρίζουν τις θετικές επιδράσεις της μείωσης της κατεργασίας στο έδαφος δεν προχωρούν στην εφαρμογή της λόγω του φόβου της αύξησης των πληθυσμών των ζιζανίων⁴. Στην Ελλάδα έχουν γίνει ελάχιστες επιστημονικές μελέτες γύρω από το θέμα της μειωμένης εδαφοκατεργασίας στην συμβατική γεωργία, ενώ δεν έχει γίνει καμία μελέτη στα πλαίσια της βιολογικής. Στη βόρεια Ευρώπη το θέμα έχει μελετηθεί από διάφορους φορείς όπως είναι το FIBL (Research Institute of Organic Agriculture) και το σχετικό πρόγραμμα TILMAN-ORG project⁵, το οποίο προτείνει ότι με τους σωστούς καλλιεργητικούς χειρισμούς ο βιοκαλλιεργητής μπορεί να έχει σταθερές αποδόσεις χωρίς το άροτρο.

Τι πρέπει να προσέξουμε στη βιολογική γεωργία

Υπάρχουν διάφοροι λόγοι, που αναφέρονται στη βιβλιογραφία, για τους οποίους δεν έχει επιτευχθεί μέχρι στιγμής η εδραίωση χρήσης της μειωμένης εδαφοκατεργασίας στη βιολογική

γεωργία. Πρώτον, κατά την μετάβαση στην μειωμένη εδαφοκατεργασία ο πληθυσμός των αγριόχορτων μπορεί να αυξηθεί. Δεύτερον, λόγω μιας μειωμένης εδαφοκατεργασίας η ανοργανοποίηση των θρεπτικών συστατικών μπορεί να καθυστερήσει πρόσκαιρα και να δημιουργηθούν προβλήματα με την παροχή θρεπτικών ουσιών.

Παρόλο που η βιολογική γεωργία συμβάλλει ήδη σημαντικά στη διατήρηση της γονιμότητας του εδάφους μέσω της αμειψισποράς και της κλωρής λίπανσης, η μείωση της εδαφοκατεργασίας θα μπορούσε να βελτιώσει ακόμα περισσότερο τη δομή του. Σημαντική προϋπόθεση για την επιτυχία της μειωμένης καλλιέργειας είναι η επιλογή κατάλληλου εξοπλισμού. Εκτός από τους επιφανειακούς καλλιεργητές με τις φαριδιές λεπίδες υπάρχουν και τα επιφανειακά άροτρα, τα οποία είναι κατάλληλα για την βιολογική γεωργία. Τα άροτρα αυτά αναστρέφουν το έδαφος μόνο μέχρι το επίπεδο των δέκα εκατοστών περίπου. Τα άροτρα π.χ. «δύο επιπέδων» (αναστροφή μέχρι τα 15εκ. και χαλάρωμα μέχρι τα 30εκ.) είναι ιδιαίτερα κατάλληλα για βαριά εδάφη. Ο επιφανειακός καλλιεργητής από την άλλη πλευρά, είναι κατάλληλος για ελαφρά έως μεσαία εδάφη. Επιπλέον, υπάρχουν και αρκετές άλλες μηχανές, όπως το άροτρο On Land. Ο ελκυστήρας αυτός δεν έχει ρόδες στην αυλάκωση, αλλά βρίσκεται και με τους τέσσερις τροχούς στην επιφάνεια, οπότε παρεμποδίζεται η συμπίεση του εδάφους στο βάθος άροσης.

1 Εκπαιδευτικό εγχειρίδιο «Η δοκιμή του φυταρίου», βλ. τελευταία σελίδα <https://soilhealth.capsella.eu/>

2 **Κιβωτός**, τεύχος 6-7, άρθρο της γεωπόνου Ραλλίτσας Τσίγκου

3 www.aegilops.gr, ενότητα εκπαίδευση

4 FIBL 2014, *Merkblatt Reduzierte Bodenbearbeitung*

5 www.tilman-org.net

Η ιδιαιτερότητα του **Λεσβιακού ελαιολάδου** που προσδίδουν οι τοπικές του ποικιλίες

Της **Αγγελικής-Ευστρατίας Κουζούμη**

MSC Περιβαλλοντολόγου

Υπεύθυνης Εργαστηρίου Ελαιολάδου Μυτιλήνης
Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου,
ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ

Η Λέσβος, νησιωτική περιοχή με κληρονομιά στην παραγωγή ελαιολάδου, χαρακτηρίζεται από τον απέραντο ελαιώνα που τα τελευταία χρόνια έχει οδηγήσει το λεσβιακό ελαιόλαδο στην κατάκτηση ολοένα και μεγαλύτερου μεριδίου στη διεθνή αγορά τυποποιημένου ελαιολάδου. Είναι όλα εκείνα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του μικροκλίματος, του έντονου ανάγλυφου, του άγριου ελαιώνα που συχνά συνορεύει με πεύκα ενώ συνυπάρχει με πλούσια φρυγανική βλάστηση, σε συνδυασμό με τις χαρακτηριστικές ποικιλίες ελαιοκάρπου, πλήρως εναρμονισμένες στο ιδιαίτερο νησιωτικό αυτό τοπίο, που δίνουν το χαρακτηριστικό, λεπτόρευστο, χρυσοκίτρινο ελαιόλαδο με έντονο φρουτώδες άρωμα που θυμίζει το άρωμα των πράσινων φύλλων της ντομάτας.

Πρόκειται για μεικτό ελαιώνα που καλύπτεται κατά κύριο λόγο (σε ποσοστό 70% με 80%) από την ποικιλία «Κολοβή» (*olea europaea* var. *pyriformis*), γνωστή και ως «Βαλάνα» ή «Μηλολιά» ή «Μυτιληνιά» και σε μικρότερο ποσοστό (γύρω στο 20%) από την ποικιλία «Αδραμυτινή» (*olea europaea* var. *med. Subrotunda*) ή «Αϊβαλιώτικη» ή «Φραγκολιά». Διάσπαρτα στο νησί και σε πολύ μικρό ποσοστό συναντάται και η ποικιλία «Θρουμπολιά» ή «Λαδολιά» ή «Θασίτικη». Η Κολοβή είναι ευρέως διανεμημένη στο νότιο και νοτιοανατολικό τμήμα του νησιού όπου και αποτελεί σχεδόν μονοκαλλιέργεια,

έναντι της Αδραμυτινής, η οποία εντοπίζεται στο βόρειο και βορειοανατολικό τμήμα του νησιού, ατενίζοντας τον κόλπο του Αδραμυτίου στα απέναντι μικρασιατικά παράλια απ' όπου και μεταφυτεύθηκε στη Λέσβο. Και οι δύο είναι μεσόκαρπες ποικιλίες, κυρίως ελαιοποιήσιμες με ελαιοπεριεκτικότητα που κυμαίνεται από 22 έως και 27%, που όμως μπορούν να συλλεχθούν και για την παραγωγή εξαιρετικής ποιότητας επιτραπέζιας ελιάς. Η διαφορά τους έγκειται στα μορφολογικά χαρακτηριστικά του ελαιόδενδρου και του καρπού, στο χρόνο ωρίμανσης και στα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά των παραγόμενων ελαιολάδων.

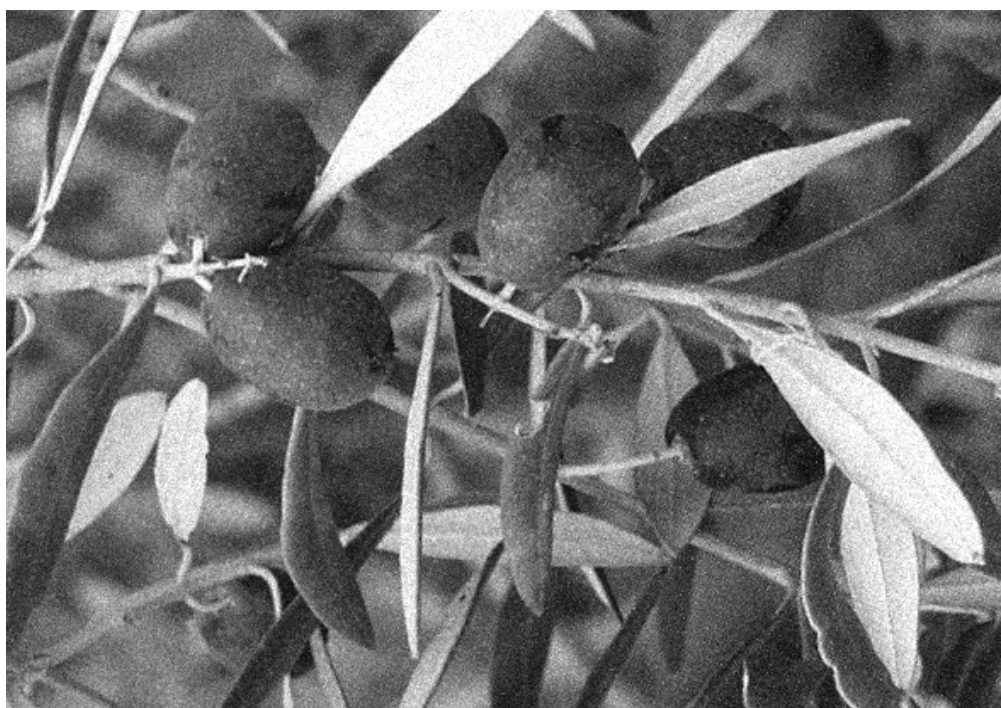
Τα τελευταία έτη το λεσβιακό ελαιόλαδο έχει κατορθώσει να συγκαταλέγεται στα καλύτερα ελαιόλαδα παγκοσμίως.

Το γεγονός αυτό έχει πλέον εδραιωθεί και κάνει τους Λέσβιους ελαιοπαραγωγούς υπερήφανους για το προϊόν τους, που μέχρι πριν από περίπου μία δεκαετία πίστευαν ότι υστερεί έναντι των υπολοίπων ελαιολάδων εξαιτίας του χρυσαφένιου χρώματος και της λεπτόρευστης υφής του, που δεν θυμίζει τα υπόλοιπα παχύρευστα και σκούρα πράσινα ελαιόλαδα. Όλα ξεκίνησαν το καλοκαίρι του 2007, όταν ήρθε το πρώτο χρυσό βραβείο στον παγκόσμιο διαγωνισμό ποιότητας ελαιολάδου IOC MARIO SOLINAS QUALITY AWARD, στη Μαδρίτη της Ισπανίας, σε λεσβιακό τυποποιημένο ελαιόλαδο, μια διάκριση μοναδική και πρωτοφανή για τα μέχρι τότε δεδομένα της Λέσβου. Έκτοτε και μέχρι σήμερα οι διακρίσεις είναι κατατρεχτικές σε ετήσια βάση από πλήθος Λέσβιων τυποποιητών που παράγουν εξαιρετικής ποιότητας ελαιόλαδο σε πληθώρα παγκοσμίως αναγνωρισμένων διαγωνισμών (π.χ. IOOC KOTINOS, BIOL κ.λ.π.).

Τη μοναδικότητα του αυτή το λεσβιακό ελαιόλαδο την οφείλει στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τοπικών ποικιλιών της Κολοβής και της Αδραμυτινής, σε συνδυασμό με τις εδαφοκλιματικές συνθήκες του νησιού. Το ελαφρύ χρυσοκίτρινο χρώμα του οφείλεται στη μικρή περιεκτικότητα σε χλωροφύλλη και στα υψηλά επίπεδα καροτενοειδών. Το γεγονός αυτό του προσδίδει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι άλλων σκουροπράσινων ελαιολάδων διότι υψηλά επίπεδα των χρωστικών όπως της χλωροφύλλης α και b καθώς και των προϊόντων αποικοδόμησης αυτών, των φαιοφυτινών, δρουν ως φωτο-ευαισθητοποιητές και επιταχύνουν την οξείδωση του ελαιολάδου. Παράλληλα τα καροτενοειδή που του προσδίδουν την κίτρινη απόχρωσή του, αποτελούν εμμέσως κριτήριο γνησιότητας έναντι των πυρηνελαίων στα οποία τα επίπεδά τους είναι πολύ χαμηλότερα λόγω της καταστροφής τους κατά τη χημική επεξεργασία. Η λεπτόρευστη υφή έχει να κάνει με το σχετικά αυξημένο βαθμό ακορεστότητας των λιπαρών του οξέων. Το δροσερό και υγρό κλίμα του νησιού, σε συνδυασμό με τα ασβεστολιθικά εδάφη, συμβάλλουν στην παραγωγή ελαιολάδου με περισσότερα λιπαρά οξέα με διπλούς δεσμούς, δίνοντας τριγλυκερίδια με χαμηλότερο σημείο τήξης και επομένως λιγότερο παχύρευστο ελαιόλαδο.

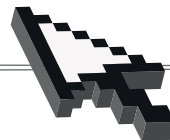

Το σημαντικότερο όμως χαρακτηριστικό που κάνει το λεσβιακό ελαιόλαδο ξεχωριστό, είναι το έντονο φροντώδες σε πλήρη ισορροπία με τις θετικές ιδιότητες του πικρού και του πικάντικου που οδηγούν τελικά τον δοκιμαστή στην χαρακτηριστική επίγευση των πράσινων φύλλων της ντομάτας. Πρόκειται για χαρακτηριστικό γνώρισμα της ποικιλίας «Κολοβή» που δίνει μοναδικότητα στο λεσβιακό ελαιόλαδο, μια που η ποικιλία αυτή δεν είναι ευρέως διαδεδομένη (σε πολύ μικρό ποσοστό στη Χίο και στη Σκύρο), γεγονός που καταμαρτυρείται και από την συχνή προσφώνησή της ως «Μυτιληνιά».

Ανάδειξη βιολογικών προϊόντων τοπικών ποικιλιών
μέσα από την καινούργια ιστοσελίδα του ΑΙΓΙΛΟΠΑ

www.aegilopslocalfood.gr

Οι τοπικές ποικιλίες είναι αναγκαίο και επιτακτικό να ξαναμπούν στην καλή γεωργική πρακτική των αγροτών αλλά και στη διατροφική καθημερινότητα των ανθρώπων. Κυριότεροι λόγοι είναι ότι τα προϊόντα τους, εκτός από εύγευστα, έχουν ιδιαίτερα ποιοτικά και θρεπτικά χαρακτηριστικά, αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του γεωργικού πολιτισμού μας αλλά και της διατροφικής κουλτούρας του λαού μας. Επιπλέον, αποτελούν λύση στην γενετική διάβρωση και τις αλλαγές του κλίματος και λόγω της προσαρμοστικότητας τους στους εδαφοκλιματικούς χαρακτήρες του κάθε τόπου, αποτελούν ισχυρό εργαλείο μετάβασης από την συμβατική, «ενεργοβόρο» γεωργία, στην

«αειφορική», οικολογική γεωργία.

Μέσα από την ιστοσελίδα αυτή ο ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ προσπαθεί να ενημερώσει και προβάλλει τις ντόπιες ποικιλίες και τα φρέσκα ή μεταποιημένα τρόφιμα που μπορούν να προέλθουν από αυτές και την οικολογική τους καλλιέργεια. Στην ιστοσελίδα μπορούν επίσης οι παραγωγοί και οι καταναλωτές να βρουν πληροφορίες σχετικά με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των ποικιλιών της Ομάδας Παραγωγών του Δικτύου του ΑΙΓΙΛΟΠΑ, τον τόπο και τρόπο καλλιέργειας τους αλλά και της χρήσης και μεταποίησής τους.

AEGILOPS **local food**

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Ο ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ στην 27η Agrotica
Ημερίδα για το Βιολογικό σπόρο

4 Φεβρουαρίου 2018

Ο ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ –Δίκτυο για τη Βιοποικιλότητα και την Οικολογία στη Γεωργία διοργανώνει **Ημερίδα στο πλαίσιο της 27ης AGROTICA, την Κυριακή 4.2.2018** και ώρα 16.30-19.00 στο Συνεδριακό Κέντρο Ν. Γερμανός, αίθουσα D, με τίτλο:

“Παρόν και μέλλον για το βιολογικό σπόρο στην Ελλάδα και Ευρώπη”

Η Ημερίδα που γίνεται με αφορμή το ευρωπαϊκό πρόγραμμα LIVESEED, στο οποίο ο ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ συμμετέχει ως εταίρος, απευθύνεται στον επιστημονικό και επιχειρηματικό κόσμο που δραστηριοποιείται στο χώρο της βιολογικής παραγωγής. Σκοπός της εκδήλωσης είναι η δι-

LIVESEED

ερεύνηση των δυνατοτήτων ενίσχυσης του βιολογικού σπόρου και της οργανικής βελτίωσης με στόχο την αύξηση της διαθεσιμότητας ποικιλιών προσαρμοσμένων στις συνθήκες της βιολογικής καλλιέργειας. Στην ημερίδα συμμετέχουν εκπρόσωποι φορέων βιοκαλλιεργητών, σποροπαραγωγών, πιστοποιητικών οργανισμών και πανεπιστημίων, γεωπόνοι που ασχολούνται με τη βιολογική γεωργία και την οργανική βελτίωση, καθώς επίσης εκπρόσωποι της IFOAM και εταίρων του προγράμματος LIVESEED στην Ευρώπη.

Agrotica

**Ο ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ
συμμετέχει
στην 27η Agrotica,
στον όροφο του
Περιπτέρου 2,
stand 1**

Μαγειρεύουμε βιολογικά με παραδοσιακές ποικιλίες μαζί με την Νένα

Της **Μυροφόρας Ναθαναηλίδου**

Το Οινομαγειρείο ΧΟΝΤΡΟ ΜΠΙΖΕΛΙ στα Παλαιά του Βόλου και η μη κερδοσκοπική οργάνωση ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ (Δίκτυο για τη Βιοποικιλότητα και την Οικολογία στη Γεωργία) διοργάνωσαν το Σάββατο 16 Δεκεμβρίου 2017, Ημέρα Παραδοσιακών Γεύσεων με βιολογικά προϊόντα, με σκοπό να θυμηθούμε και να γνωρίσουμε γεύσεις μέσα από τη σύγχρονη κουζίνα.

Το μενού, το οποίο ετοιμάστηκε από την γνωστή Chef Νένα Ισμυρνόγλου με τη βοήθεια του Ευδόκιμου Ισμυρνόγλου, περιελάμβανε βιολογικά προϊόντα παραγωγών του δικτύου του ΑΙΓΙΛΟΠΑ από παραδοσιακές ποικιλίες σιταριού (Λήμνος, Σκληρόπετρα και Καπλουτζάς), λαχανικών (Πιπεριά Μπαχόβου, Λάχανο Επανωμής, Ντοματάκι Χίου), οσπρίων (Φασόλι Παπούδα Αλμωπίας) βοτάνων και αρωματικών φυτών (ρίγανη Πηλίου), σουσαμιού, μελιού και ντόπιου ελαιολάδου, σε γευστικούς απογειωτικούς συνδυασμούς μεταξύ τους ή με χοιρινό μαύρου χοίρου από τις Πρέσπες και ντόπια γίδα. Το μενού αυτό μπορεί να αποτελέσει μια εναλλακτική πρόταση για το Χριστουγεννιάτικο τραπέζι μας εμπλουτισμένου και με ιδιαίτερα χορτοφαγικά πιάτα.

Φασόλια Παπούδα Αλμωπίας με λαχανικά, πορτοκάλι και σουσαμμένα σάλτσα

Η εκδήλωση έγινε σε μια προσπάθεια να δημιουργηθεί μια γέφυρα παραγωγών και καταναλωτών μέσα από προϊόντα που συνδυάζουν τη βιολογική παραγωγή, τις ντόπιες ποικιλίες και παραδοσιακές καλλιέργειες και τη συλλογική προσπάθεια από το σπόρο στο τραπέζι μας.

Τις μοναδικές γευστικές εμπειρίες μοιράστηκαν μαζί μας βιοκαλλιεργητές, ομοιοπαθητικοί γιατροί, δημοσιογράφοι, εστιάτορες, ιδιοκτήτες καταστημάτων βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων και εκπρόσωποι καταναλωτών στη Μαγνησία.

Το Οινομαγειρείο Χοντρό Μπιζέλι έμεινε ανοικτό στους πελάτες του όλη μέρα, με το συγκεκριμένο μενού και τις ίδιες όπως πάντα τιμές, ώστε το κοινό του Βόλου να απολαύσει, για πρώτη και σίγουρα όχι τελευταία φορά για την πόλη μας, τη γευστική αυτή πρωτοτυπία και πανδαισία.

Ζυμαρικά με τραγανά λαχανικά από μονόκοκκο σιτάρι, Καπλουτζά, πατέ πιπεριάς Μπαχόβου και καβουρντισμένο σουσάμι

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις παραδοσιακές ποικιλίες και τα προϊόντα των παραγωγών του ΑΙΓΙΛΟΠΑ επισκεφτείτε τους ιστότοπους του ΑΙΓΙΛΟΠΑ:

www.aegilopslocalfood.gr

www.aegilops.gr

καθώς και το facebook : aegilops

Η ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ

Προτάσεις αειφορικής αξιοποίησης σε ημερίδα στη Θεσσαλονίκη

12_12_2017
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Του **Κώστα Κουτή**

Γραφείο Εστιακών Σημείων ΑΙΓΙΛΟΠΑ, Βόλος
Email: info@aegilops.gr

Την Τρίτη 12 Δεκεμβρίου 2017 στην Τράπεζα Γενετικού Υλικού-Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης & Φυτογενετικών Πόρων, στη Θέρμη Θεσσαλονίκης πραγματοποιήθηκε ημερίδα με τίτλο «Ενισχύοντας τη γεωργική βιοποικιλότητα (ως προϊόν) στην αγορά». Την ημερίδα διοργάνωσε η αυστριακή μη κυβερνητική οργάνωση ARCHE NOAH (www.arche-noah.at), στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος DIVERSIFOOD και φιλοξένησε η Ελληνική Τράπεζα Γενετικού Υλικού (www.ipgrb.gr).

Ομιλητές ήταν εκπρόσωποι της Τράπεζας Γενετικού Υλικού και του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, του ΑΙΓΙΛΟΠΑ, του ΠΕΛΙΤΙ, της Δανέζικης Danish AgriFish Agency, της Αυστριακής Arche Noah, της Εκτελεστικής Υπηρεσίας Ελέγχου Ποικιλιών-Σπόρων στη Βουλγαρία, του Ινστιτούτου Ελέγχου Ποικιλιών Καλλιεργούμενων Φυτών στην Ελλάδα, του Slow Food της FYROM, και της Ένωσης Αγροτών Βιοκαλλιεργητών Βορείου Ελλάδας και του ΑΠΘ.

Από τις εργασίες της ημερίδας έγινε σαφές ότι:

- Η γενετική διάβρωση των καλλιεργούμενων ειδών αποτελεί απειλή για τη μελλοντική γεωργία και την επισιτιστική ασφάλεια.
- Οι φυτογενετικοί πόροι πρέπει να αξιοποιηθούν με αειφορικό τρόπο και να προκύψουν προϊόντα που θα κατευθυνθούν στην αγορά ως σπόροι, φυτά, τρόφιμα, ζωοτροφές ή μεταποιημένα προϊόντα για να διασφαλιστεί η βιώσιμη διατήρησή τους.
- Η διατήρηση της βιοποικιλότητας απαιτεί μια προσέγγιση πολλαπλών παραγόντων, στην οποία οι γεωργοί είναι οι κεντρικοί πρωταγωνιστές και θεματοφύλακες.
- Οι επίσημες διαδικασίες χρήσης και αξιοποίησης και τα αντίστοιχα νομικά περιβάλλοντα μπορεί να δημιουργήσουν εμπόδια στη διατήρηση και εμπορικότητα της βιοποικιλότητας γι' αυτό και πρέπει να θεσμοθετούνται με προσοχή λαμβάνοντας υπόψιν όλους τους χρήστες και κυρίως τους παραγωγούς.
- Χρειάζεται εθνική πολιτική για τους φυτογενετικούς πόρους με πλατιά και ενεργή συμμετοχή όλων και να αναπτύξουμε τρόπους για να κάνουμε το τυχόν περιβάλλον αξιοποίησης πιο φιλικό προς τη βιοποικιλότητα και τους θεματοφύλακές της.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης παραγωγή βιοκαλλιεργητές του δικτύου του ΑΙΓΙΛΟΠΑ και της Ένωσης Αγροτών Βιοκαλλιεργητών Βορείου Ελλάδας έκαναν σημαντικές παρεμβάσεις παρουσιάζοντας επιτυχημένα παραδείγματα προϊόντων από παραδοσιακές ποικιλίες που τυγχάνουν θερμής αποδοχής από τους καταναλωτές. Επίσης έγιναν, με

αφορμή τα επικείμενα εγκαίνια της Τράπεζας γενετικού Υλικού σημαντικές προτάσεις λειτουργίας της προς την κατεύθυνση της αειφορικής αξιοποίησης των φυτογενετικών πόρων και την συνεργασία με φορείς πολιτών και γεωργών. Επισημάνθηκε, τέλος, ότι είναι αδιαπραγμάτευτη η θέση του κινήματος για απαγόρευση χρήσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε φυτά και ζώα και καλλιέργειας φυτών γενετικής μηχανικής.

ΟΧΙ ΠΑΤΕΝΤΕΣ ΣΕ ΦΥΤΑ & ΖΩΑ

Επιστολή κορυφαίων Ευρωπαϊκών οργανώσεων προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Προς Mr Jerzy Bogdan Plewa

Γενικό Δ/ντη DG AGRI, Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
Rue de la Loi 130 BE-1049 Brussels
Βρυξέλλες, 20 Δεκεμβρίου 2017

Θέμα: Υψηλός αριθμός αιτήσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για φυτά και ζώα

Αγαπητέ Γενικό Διευθυντή,

Οι υπογράφοντες οργανισμοί ανησυχούν για τον μεγάλο αριθμό αιτήσεων για διπλώματα ευρεσιτεχνίας για φυτά και ζώα που υποβλήθηκαν από μικρό αριθμό αιτούντων. Αυτό αποτελεί απειλή για το ευρωπαϊκό σύστημα της βελτιωτικής καινοτομίας.

Αν και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε νομική ερμηνεία και παρόλο που το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΓΔΕ) ή EPO (European Patent Office) αποφάσισε τον περασμένο Ιούνιο να τροποποιήσει τα άρθρα 27 (β) και 28 του κανονισμού εφαρμογής στη σύμβαση για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για να αποκλείσει από τη δυνατότητα κατοχύρωσης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τα φυτά και τα ζώα, που προέρχονται από ουσιαστικά βιολογικές διεργασίες, οι υπογράφουσες οργανώσεις θεωρούν ότι αυτή η αλλαγή δεν θα αρκεί για να αποκλείσει τα φυτά και τα ζώα από τη δυνατότητα κατοχύρωσης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

Κατά τη διάσκεψη που διοργάνωσε το ΕΓΔΕ (EPO) και το Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών (ΚΓΦΠ) ή CPVO (Community Plant Variety Office) στις 29 Νοεμβρίου στις Βρυξέλλες, κατέστη σαφές ότι το ΕΓΔΕ και οι ομάδες εμπειρογνομόνων που διατηρούν στενούς δεσμούς με την εν λόγω οργάνωση αναζητούν τρόπους για τη συνέχιση της χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για τα φυτά και τα ζώα, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών χαρακτηριστικών τους, καθώς και των μεταλλάξεων.

Η κατάσταση αυτή είναι απαράδεκτη για τους αγρότες, τους κτηνοτρόφους και τους καταναλωτές, καθώς περιορίζει την πρόσβαση στο γενετικό υλικό για περαιτέρω καινοτομία και αγνοεί εντελώς τις ανησυχίες των ευρωπαίων πολιτών.

Οι υπογράφουσες οργανώσεις αντιτίθενται σε οποιοδήποτε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας φυτών, ζώων, γονιδίων και γενετικών χαρακτηριστικών που βρίσκονται στη φύση ή που λαμβάνονται μέσω μεταλλαξιγένεσης [στΜ.: φυσική ή τεχνητή]. Για τις ποικιλίες που λαμβάνονται με μεταλλαξίγνεση, ανεξάρτητα από την τεχνική βελτίωσης που ο βελτιωτής επέλεξε να χρησιμοποιήσει, η μόνη πιθανότητα προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων (ΠΔ) ή IP (Intellectual Property) είναι το κοινοτικό δικαίωμα φυτικής ποικιλίας ΚΔΦΠ ή CPVR (Community Plant Variety Right). Τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για προϊόντα, χαρακτηριστικά ή γονίδια που προέρχονται από τεχνικές αναπαραγωγής γενετικής μηχανικής θα πρέπει να καλύπτουν μόνο προϊόντα που περιέχουν αλληλουχίες και χαρακτηριστικά γνωρίσματα DNA που δεν μπορούν να βρεθούν στη φύση (συμπεριλαμβανομένων των μεταλλάξεων) ή μπορούν να ληφθούν μέσω συμβατικών μεθόδων βελτίωσης ή τεχνικών μεταλλαξιγένεσης.

Αντιπροσωπεύοντας το σύνολο σχεδόν των χρηστών των σπόρων προς σπορά, οι υπογράφουσες οργανώσεις εκφράζουν τη λύπη τους για το γεγονός ότι το ΕΓΔΕ, που είναι ισχυρός οργανισμός, αρνείται να ακούσει τις ανησυχίες μας. Οι υπογράφοντες οργανισμοί ζητούν να καταστεί νομικά δεσμευτική η «ανακοίνωση της Επιτροπής της 3ης Νοεμβρίου 2016 σχετικά με ορισμένα άρθρα της οδηγίας 98/44 / ΕΚ σχετικά με τη νομική προστασία των βιοτεχνολογικών εφευρέσεων».

Η Ευρώπη έχει τον καλύτερο καινοτόμο τομέα βελτίωσης φυτών στον κόσμο. Το κοινοτικό

σύστημα δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών (Community Plant Variety Right, CPVR) λειτουργεί καλά για 50 χρόνια, δημιουργώντας ένα θετικό περιβάλλον βελτίωσης. Παρέχει στους γεωργούς πρόσβαση σε ένα εξαιρετικό και μεγάλο φάσμα ποικιλιών φυτών. Οι βελτιωτές στην Ευρώπη δημιουργούν σήμερα περίπου 3.000 ποικιλίες ετησίως, οι οποίες δείχνουν πόσο καλά λειτουργεί το σύστημα. Χωρίς αυτό το σύστημα, το 90% των ποικιλιών θα εξαφανιστεί τα επόμενα 10 χρόνια στο βωμό του οικονομικού κέρδους μερικών πολυεθνικών.

Το συμπόσιο υψηλού επιπέδου «Η Εξεύρεση Ισορροπίας», που οργανώθηκε στις 18 Μαΐου 2016 από την Ολλανδική Προεδρία και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπογράμμισε ότι αυτό το επιτυχημένο μοντέλο καινοτομίας απειλείται από διπλώματα ευρεσιτεχνίας για σπόρους και ζώα.

Οι υπογράφοντες οργανισμοί προτρέπουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποτρέψει την καταστροφή του ευρωπαϊκού μοντέλου βελτιωτικής καινοτομίας και να αλλάξει την οδηγία 98/44 / ΕΚ ώστε να καταστεί νομικά δεσμευτικός ο αποκλεισμός από τη δυνατότητα κατοχύρωσης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας φυτών, ζώων, γονιδίων και γενετικών χαρακτηριστικών που απαντώνται στη φύση ή που λαμβάνονται μέσω της συμβατικής βελτίωσης.

Με εκτίμηση,

Eduardo Cuoco, Διευθυντής IFOAM (International Federation of Organic Agricultural Movements, <https://www.ifoam.bio/>)

Monika Messmer, Πρόεδρος ECO-PB (European Consortium for Organic Plant Breeding, <http://www.eco-pb.org>)

Pekka Pesonen, Γενική Γραμματέας Copa-Cogeca (European farmers, European cooperatives, <http://www.copa-cogeca.be>)

Dr.Christoph Then, Συντονιστής της οργάνωσης No patents on seeds! (<http://no-patents-on-seeds.org/>)

Στις 20 Δεκεμβρίου 2017, τέσσερις κορυφαίες ευρωπαϊκές οργανώσεις πολιτών, γεωργών, βιοκαθιερωτών και επιστημόνων απέστειλαν επιστολή προς τον Γενικό Δ/ντη Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σχετικά με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας στα φυτά και ζώα. Σημειώνεται πως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (πατέντες) είναι διαφορετικά από τα Δικαιώματα των Βελτιωτών καλλιεργούμενων φυτών και ζώων που ισχύουν εδώ και πολλαπλά χρόνια στην Ευρώπη.

Δημιουργική και δυναμική συνέχεια για το Κίνημα Οικολογικής Γεωργίας

Των **Στέφανου Λιούζα**

BIOFRU - Οικολογικό Αγρόκτημα, Βασιλειάδα Καστοριάς
Email: biofru@gmail.com
www.biofru.gr
Εστιακό σημείο του ΑΙΓΙΛΟΠΑ στην Καστοριά

Στην τριήμερη γενική Συνέλευση του Κινήματος Οικολογικής Γεωργίας στην Ελάτη Τρικάλων (1-3 Δεκέμβρη 2017), μπήκαν βάσεις για μια «δημιουργική συνέχεια», στην ιδεολογικοπολιτική επάρκεια, στην αυτοοργάνωση και οργανωτική συγκρότηση. Οι εμπειρίες, οι απόψεις και οι σχετικές αποφάσεις δρομολογούν αυτήν την «δημιουργική συνέχεια».

Στην Ελάτη, λοιπόν, ένα από τα προωθητικά στοιχεία μιας δημιουργικής συνέχειας ήταν η πρόταση για την οργανωτική συγκρότηση του κινήματος. Αυτό το θεωρώ (προσδοκώ ότι είναι) ήδη αποφασισμένο. Μπαίνει σε περαιτέρω διαβούλευση η καταστατική του ύπαρξη (σκοποί, αξίες, τρόπος λειτουργίας...). Η αυτοοργάνωση του Κινήματος Οικολογικής Γεωργίας, όπως εκφράζεται μέσα από τον θεσμό των Γιορτών Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας, πηγάζει:

- από την ανάγκη «...να εκπληρώσει τους σκοπούς του και να αποτελέσει δημιουργική πρόταση ζωής και επιβίωσης...»
- από την ανάγκη «...μιας διεργασίας γιορτής όλο το χρόνο...» και των ανάλογων παρεμβάσεων και δράσεων.
- από την ανάγκη «...να υπερασπίσει τα συλλογικά δικαιώματα και να διασφαλίσει την επιβίωση του κλάδου απέναντι στις δομές μαζικής παραγωγής τροφής, αλλά και της εντατικοποίησης του ανταγωνισμού στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων...»
- από την ανάγκη «...να προασπίζει τις ανάγκες και τους αγώνες του κλάδου των παραγωγών οικολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, να

προωθεί τις θεματικές του στην κοινωνία...»

• από την ανάγκη «... να λειτουργεί σαν Δομή αλληλοβοήθειας και υποστήριξης μεταξύ των συναδέλφων που έχουν ανάγκη...». (οι διατυπώσεις σε εισαγωγικά – με ορισμένες δικές μου συντακτικές παρεμβάσεις - προέρχονται από την συνοπτική κατάσταση της πρότασης για την οργανωτική συγκρότηση που δίνεται για διαβούλευση).

Επικουρικά για τις ηθικές και ιδεολογικές αξίες προτείνω να αποδεχτούμε (συνδυασμένες με αυτές που διαμορφώσαμε στην Ελάτη) το πλαίσιο της IFOAM (το έχω ήδη καταθέσει). Εν ολίγοις: «...Οι Αρχές της Βιολογικής Γεωργίας είναι απαραίτητες, για να εμπνέουν το κίνημα της βιολογικής γεωργίας σε κάθε του δραστηριότητα... Επιπλέον, παρουσιάζονται με ένα όραμα, μια προοπτική να γίνουν αποδεκτές από όλο τον κόσμο...

...Η βιολογική γεωργία στηρίζεται σε τέσσερις βασικές αρχές...

...Οι αρχές πρέπει να χρησιμοποιούνται στο σύνολό τους, αποτελούν δε ηθικές αρχές για να εμπνεύσουν τη δράση του κινήματος της βιολογικής γεωργίας.

1. Η Αρχή της Υγείας ...Η αρχή επισημαίνει ότι η υγεία των ατόμων και των κοινωνιών δεν μπορεί να διαχωριστεί από την υγεία του οικοσυστήματος – τα υγιή εδάφη παράγουν υγιείς καλλιέργειες που προωθούν την υγεία των ζώων και των ανθρώπων...

2. Η Αρχή της Οικολογίας ...Αυτή η αρχή ενσωματώνει τη βιολογική γεωργία με τα ζωντανά οικολογικά συστήματα...

3. Η Αρχή της Ισονομίας ...Η αρχή αυτή υπογραμμίζει την ανάγκη ότι οι εμπλεκόμενοι στη βιολογική γεωργία θα πρέπει να έχουν ανθρώπινες σχέσεις και συμπεριφορές που να διασφαλίζουν δικαιοσύνη και ισότητα σε όλα τα επίπεδα και για όλα τα μέρη – αγρότες,

εργάτες, μεταποιητές, διανομείς, έμπορους και καταναλωτές...

4. Η Αρχή της Φροντίδας

Η βιολογική γεωργία πρέπει να ασκείται προληπτικά και με υπεύθυνο τρόπο για την προστασία της υγείας και της ευημερίας των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και του περιβάλλοντος...

...Κατά συνέπεια, οι μεν νέες τεχνολογίες πρέπει να αξιολογούνται και οι δε υφιστάμενες μέθοδοι, να επανεξετάζονται...»

(Το πλήρες κείμενο: <https://www.oikogiorti.gr/forum/viewtopic.php?f=12&p=162#p162>).

Στα πλαίσια αυτής της διαβούλευσης προτείνω και ένα περίγραμμα «καταστατικής οργανωτικής» ύπαρξης που συνδυάζει τα κινηματικά χαρακτηριστικά, την άμεση δημοκρατία και έναν ιδιότυπο Συνεταιρισμό (Ο Συντονισμός και η Λειτουργία του Κινήματος να διέπεται από τις Διεθνείς Συνεργατικές Αξίες και Αρχές... το κείμενο το δημοσιεύω στο Φόρουμ). Ένα Πανελλαδικό Συντονιστικό Όργανο (ΠΣΟ), θα συντρέχει την λειτουργία των Δικτύων που αποτελούν το Κίνημα και των Ομάδων που περιέχουν αυτά.

Θα συντονίζει επίσης (τις ορισμένες από το ΠΣΟ Επιτροπές και ειδικές ομάδες), όπως για παράδειγμα, την Επιτροπή Συμμετοχών και Πιστοποιήσεων, την Επιτροπή Επικοινωνίας και τεχνικών μέσων, τις Δομές αλληλεγγύης, την Ομάδα για μια Διάρκη Τράπεζα Τροφής και προϊόντων του Κινήματος, την Ομάδα συμβολής σε Τράπεζες Σπόρων και την αναπαραγωγής τους, την Ομάδα μέριμνας εκπαίδευσης στην οικολογική Γεωργία και όποιες άλλες επιτροπές ή ομάδες εργασίας τακτικές και έκτακτες αποφασίζονται από την ΓΣ και το ΠΣΟ...

Εδώ εμφανίζονται και ορισμένα ανοικτά και απέραντα πεδία παρεμβάσεων και δράσεων, που θα διαμορφώνουν το κίνημα σε ένα δυναμικό σύνολο συνεργειών που συνθέτουν «τον άλλο κόσμο που είναι εδώ και είναι εφικτός».

Περί Γιορτών Οικολογικής Γεωργίας & Χειροτεχνίας ο λόγος...

Του **Αλέξανδρου Μουταφτσή**

ΒΟΤΑΝΟΚΗΠΟΣ

Αρωματικά & κηπευτικά φυτά καλλιεργημένα με βιολογικές μεθόδους

Μαρκόπουλο, Μεσόγεια, τηλ: 6997154027

Email: botanokips@yahoo.com, athina@aegilops.gr

Εστιακό σημείο ΑΙΓΙΛΟΠΑ, Αττική

Κι εκεί που στο τεύχος του Μαΐου μιλούσαμε για τη στασιμότητα που έχουν επιδείξει οι Γιορτές Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας τα τελευταία αρκετά χρόνια, καθώς και τα αδιέξοδα που έχουν επέλθει, νάσου που στο φετινό γεμάτο Γιορτές φθινόπωρο, σαν κάτι να άλλαξε. Στα πηγαδάκια των συμμετεχόντων, στις αυθόρμητες συνελεύσεις, στις Γενικές συνελεύσεις, άρχισαν να σιγοψιθυρίζονται λογίων λογίων θέματα που απασχολούν τους ανθρώπους που απαρτίζουν τις Γιορτές και αφορούν στις σχέσεις των ιδίων αλλά και στο σύνολο της λειτουργίας και της ουσίας των Γιορτών. Και αυτό δεν ήταν κάτι μεμονωμένο. Το αντίθετο, είχε διευρυμένες τάσεις. Με αποκορύφωμα στην Πανελλήνια Γιορτή στην Κατερίνη, όπου τα πηγαδάκια έδιναν κι έπαιρναν όλο το 3ήμερο, κατάφεραν κι έγιναν μετά από χρόνια συνελεύσεις επιτροπών (υποομάδων), στη Γενική Συνέλευση ακούστηκαν θέματα που άπτονται των προβληματισμών αυτών κ.ά. Στην Κατερίνη ανακοινώθηκε και ο επόμενος προορισμός της Πανελλήνιας Γιορτής, η Αττική.

Η οργανωτική ομάδα που δεσμεύτηκε να αναλάβει το επόμενο εγχείρημα οργάνωσε μία 3ήμερη Πανελλήνια Γενική Συνέλευση (εκτός Γιορτών!) στις αρχές του Δεκέμβρη όπου και συμμετείχαν πάνω από 30 άνθρωποι των Γιορτών. Σε αυτήν συζητήθηκαν και επαναπροσδιορίστηκαν οι αξίες που διέπουν τις Γιορτές, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό ταυτίζονται με τις αξίες που διέπουν τις σχέσεις των ανθρώπων που συμμετέχουν σε αυτές. Συζητήθηκαν ένα σωρό προβληματικές που είχαν συσσωρευτεί χρόνια. Έγιναν ουσιαστικές προτάσεις αναφορικά με τις διαδικασίες, την οργάνωση, τις δομές, τους στόχους και τις βλέψεις. Ένας στόχος που διαφάνηκε στη Συνάντηση είναι η ανάγκη για συντονισμό και ζυμώσεις όλη τη χρονιά από όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους, έτσι ώστε να (ξανα)γεννηθεί μία μορφή κινηματική που θα αφορά στην οικολογική γεωργία εντασσόμενη όμως ξεκάθαρα στον κοινωνικό ιστό και όχι σε μια οικολογική γεωργία απομονωμένη και “άφταστη” από τους πολλούς.

Η ουσία των παραπάνω δεν εναπόκειται σε αυτά που έγιναν ή/και αποφασίστηκαν αλλά σε αυτά που επρόκειτο να συμβούν. Αυτή είναι η πρόκληση όλων όσων συμμετέχουμε στις Γιορτές. Οφείλουμε να προσπαθήσουμε να καλυτερέψουμε το θεσμό αυτό και να τον διευρύνουμε μέσα στις χρονιές. Να εντάξουμε τις πτυχές του στους τρόπους ζωής μας. Όχι δεν είναι μία πρόκληση που αφορά έναν συγκεκριμένο στόχο κι ένα μετρήσιμο αποτέλεσμα. Αφορά τις ζωές μας, το παραγωγικό μας κομμάτι και την κοινωνία μας (με ό,τι αυτή περικλείει) εν γένει και γι αυτό οφείλουμε να μετρηθούμε και να πορευτούμε μέσα από διαφορετικά οικολογικά μονοπάτια προς την πραγμάτωση των κοινών μας οραμάτων.

Προτείνουμε

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Το εκπαιδευτικό αυτό εγχειρίδιο έχει ως στόχο να αναδείξει την ανάγκη συνεχούς επαφής του γεωργού με το έδαφος και την σημασία της για τη διαχείριση του εδάφους μέσα από μια εύχρηστη μέθοδο, τη δοκιμή του φτυαριού (spade test). Η δοκιμή του φτυαριού είναι ένα εμπειρικό εργαλείο με το οποίο γίνεται μακροσκοπικά οπτική αξιολόγηση του βάθους και της διαμόρφωσης της εδαφικής κατατομής σε οριζόντες, της δομής, της σύστασης και του χρώματος του εδάφους, της ύπαρξης ζωής (οργανισμών, ριζών), οργανικής ύλης και υγρασίας στο έδαφος και αποτελεί ένα πρακτικό εργαλείο για τον προσδιορισμό των επιπτώσεων της γεωργικής διαχείρισης στην υγεία και την ποιότητα του εδάφους.

Το εγχειρίδιο αυτό μπορείτε να το βρείτε στην ιστοσελίδα του ΑΙΓΙΛΟΠΑ www.aegilops.gr

Η χρήση των πληροφοριών που περιέχουν τα Εγχειρίδια είναι ελεύθερη αρκεί να υπάρχει ενημέρωση και να γίνεται μνεία της πηγής. (Για επικοινωνία χρησιμοποιείτε την ηλεκτρονική διεύθυνση: greekseedsschool@aegilops.gr)

Η ΔΟΚΙΜΗ ΤΟΥ ΦΤΥΑΡΙΟΥ

(16 σελίδες, πρόγραμμα CAPSELLA)

Συγγραφείς: Χριστίνα Βακάλη, Mariateresa Lazzaro, Ειρήνη Κατσαλήρου, Luca Conte

2018

Γίνετε μέλη του Αιγίλοπα και συμμετέχετε ενεργά στις δράσεις μας:

Με τη συμμετοχή σας ως μέλη στον Αιγίλοπα στηρίζετε ενεργά την προστασία και διατήρηση της γεωργικής βιοποικιλότητας καθώς και τη βιοκαλλιέργεια στη χώρα μας. Μπορείτε, επίσης, να προμηθευτείτε σπόρο ντόπιων ποικιλιών του δικτύου μας, για πειραματισμό και δοκιμή, από τα Εστιακά μας Σημεία και τις διάφορες γιορτές και συναντήσεις της οργάνωσης στις οποίες γίνονται ανταλλαγές και δωρεές σπόρων.

Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στην ιστοσελίδα μας:

www.aegilops.gr

αλλά και στο facebook

 aegilops